

Titulació	Tipus	Curs
Antropologia Social i Cultural	OB	3

Professor/a de contacte

Nom : Hugo Valenzuela Garcia

Correu electrònic : hugo.valenzuela@uab.cat

Equip docent

Victoria Reyes Garcia

Alvaro Fernandez-Llamazares Onrubia

Sílvia Gomez Mestres

Equip docent (extern a la UAB)

Jorge C. Llopis

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Coneixements generals d'Antropologia.

Objectius

Els objectius del curs són:

- Conèixer les principals cosmologies associades a la comprensió de la relació entre natura i cultura.
- Conèixer el conjunt programàtic d'aportacions teòriques i d'estudis de cas etnogràfics clàssics de l'antropologia ecològica, en la seva accepció temàtica i històrica.
- Conèixer l'obra de les figures més prominents en aquest camp, així com les seves aportacions teòriques, metodològiques i etnogràfiques.
- Conèixer de primera mà alguns treballs etnogràfics actuals i contemporanis que duen a terme investigadores de l'ICTA i del Departament d'Antropologia.

Resultats d'aprenentatge

- CM22 (Aplicar els conceptes, mètodes i teoria antropològics amb un enfocament interdisciplinari en la interpretació de reptes contemporanis.) Aplicar els conceptes, mètodes i teoria antropològics amb un enfocament interdisciplinari en la interpretació de reptes contemporanis.
- CM23 (Estimar l'impacte social, econòmic i mediambiental en els reptes contemporanis i en relació amb la diversitat humana.) Estimar l'impacte social, econòmic i mediambiental en els reptes contemporanis i en relació amb la diversitat humana.
- KM25 (Identificar les propostes teòriques per a la comprensió dels reptes socioculturals contemporanis, així com la seva vinculació amb altres disciplines científiques i les tendències interdisciplinàries actuals.) Identificar les propostes teòriques per a la comprensió dels reptes socioculturals contemporanis, així com la seva vinculació amb altres disciplines científiques i les tendències interdisciplinàries actuals.
- KM27 (Identificar els contextos locals i globals en l'anàlisi de reptes antropològics contemporanis.) Identificar els contextos locals i globals en l'anàlisi de reptes antropològics contemporanis.
- KM28 (Contrastar informació relacionada amb casos pràctics d'intervencions en diversos contextos i reptes contemporanis de l'antropologia.) Contrastar informació relacionada amb casos pràctics d'intervencions en diversos contextos i reptes contemporanis de l'antropologia.
- SM32 (Explicar els desenvolupaments interdisciplinaris actuals per a analitzar el coneixement relacionat amb els reptes contemporanis.) Explicar els desenvolupaments interdisciplinaris actuals per a analitzar el coneixement relacionat amb els reptes contemporanis.
- SM34 (Fer servir el corpus etnogràfic per emetre reflexions crítiques sobre problemes complexos relacionats amb els reptes contemporanis.) Fer servir el corpus etnogràfic per emetre reflexions crítiques sobre problemes complexos relacionats amb els reptes contemporanis.
- SM36 (Informar de forma clara, explicativa i sintètica fent servir el llenguatge adequat i especialitzat en relació amb reptes contemporanis.) Informar de forma clara, explicativa i sintètica fent servir el llenguatge adequat i especialitzat en relació amb reptes contemporanis.

Continguts

El curs, organitzat en mòduls -que poden variar en el seu ordre-, se centra en els aspectes següents:

Mòdul I. Bases teòriques i epistemològiques en l'estudi de les relacions entre humans i natura. Origen, precedents històrics i fonaments dels principals corrents: particularisme boasià, neoevolucionisme, ecologia cultural, antropologia ecològica, etnociències de la natura, antropologia de la natura, etc. Es presentaran estudis de cas i exemples etnogràfics clàssics.

Mòdul II. Reflexió específica sobre els fonaments i els enfocaments del camp científic de l'etnobiologia i les àrees afins. Es presentaran els precedents històrics de la disciplina, el seu desenvolupament teòric i metodològic, i les seves contribucions a l'articulació d'espais intermedis entre l'antropologia cultural, la biologia de la conservació i l'ecologia històrica. Es mostraran estudis de cas actuals.

Mòdul III. Etnobiologia aplicada amb perspectiva de sostenibilitat. Exploració dels coneixements ecològics locals -LEK, per les seves sigles en anglès-: què significa aquest concepte, què són aquests coneixements, com s'estudien i com s'integren tant en el món acadèmic com en la presa de decisions polítiques. Es presentarà una mostra de metodologies per estudiar aquests LEK, que integren diferents cossos de coneixement -científics, locals, indígenes, artístics, entre d'altres-. Es mostraran estudis de cas actuals.

Mòdul IV. Etnobiologia aplicada amb perspectiva de justícia social i ambiental. S'examinaran temes clau per a la disciplina, com ara el concepte de diversitat biocultural, els processos de canvi i continuïtat en els sistemes de coneixement indígena, la lluita dels pobles indígenes a favor de la justícia ambiental, o la transició cap a una etnobiologia descolonitzada, justa i antiopressiva. Es mostraran estudis de cas actuals.

Mòdul V. Ecologia política de la conservació de la biodiversitat. S'abordarà l'evolució històrica d'una de les principals polítiques de conservació: les àrees naturals protegides. S'examinaran els diferents models i les conceptualitzacions implícites que representen dins de les relacions entre humans i natura, així com els conflictes socials que generen. També s'analitzaran les noves polítiques de mercat aplicades a la conservació de la biodiversitat, prenent com a exemple els bancs de conservació, i se n'examinaran els principals

pressupòsits conceptuals. S'abordaran les controvèrsies que generen en termes de replantejament de la relació societat-natura, de la pràctica de la conservació i de la seva mercantilització. Es mostraran estudis de cas actuals.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lectures	32	1,28	KM25, KM28, SM34
Prendre notes i generar un document de curs	40	1,6	CM23, KM25, SM36
Treball en conceptes teòrics	10	0,4	KM25
Treball en grup	23	0,92	CM23, KM27, SM34
Debats	20	0,8	CM23, KM27, KM28, SM32, SM34
Activitat pràctica de mòdul	10	0,4	KM28, SM32, SM36
Seminaris de presentació de treballs	15	0,6	CM22, CM23, KM27

En aquest curs distingim entre classes teòriques dels mòduls, presentació de monogràfics aplicats i tutories individuals-grup.

Classes teòriques. A les classes teòriques es disposarà una introducció per part de l'equip docent, amb exemples i discussions amb els participants. En aquestes classes es recomanaran lectures en funció dels interessos dels participants. En aquestes classes es faran servir transparències i, eventualment, es faran exercicis pràctics.

Ponències monogràfiques de blocs temàtics (teoria i investigacions en curs): una part substancial d'aquest curs es dedica a la presentació, per part de l'equip docent, de monogràfics basats en les seves investigacions en el camp de l'etnoecologia, antropologia ecològica i ecologia política .

Seminaris de presentació de treballs: com a part de l'aprenentatge l'alumnat haurà de presentar (en format document i oralment) i discutir textos considerats com a fonamentals de la disciplina.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació	30	0	0	KM27, KM28, SM32, SM34, SM36
Lliurament tasques mòduls	55	0	0	CM23, KM25, KM27, KM28, SM32, SM34, SM36
Assistència	15	0	0	CM22, CM23, KM25, KM27, KM28, SM32, SM34, SM36

AVALUACIÓ CONTINUADA

L'avaluació continuada de l'assignatura es compon de les activitats següents:

15% - Assistència i seguiment regular de les sessions.

30% - Participació a l'aula, exercicis pràctics, debats i presentacions orals individuals o grupals.

55% - Pràctiques, activitats o lliuraments vinculats als diferents mòduls de l'assignatura.

Per superar l'assignatura cal obtenir una qualificació final igual o superior a 5. En el cas de les pràctiques, activitats o lliuraments vinculats als mòduls, caldrà obtenir una nota mitjana mínima de 5 en aquest bloc d'avaluació.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que hagi realitzat o lliurat activitats d'avaluació que representin un 30% o menys de la qualificació final.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professorat informará l'alumnat, a través del Campus Virtual, del procediment i de la data de revisió de les qualificacions.

RECUPERACIÓ

Per accedir a la recuperació, l'estudiant haurà d'haver estat prèviament avaluat d'un conjunt d'activitats que representin com a mínim dos terços de la qualificació final de l'assignatura.

Serán recuperables les pràctiques, activitats o lliuraments vinculats als mòduls de l'assignatura, sempre que no s'hagin superat. La recuperació consistirà en la reelaboració, repetició o lliurament d'una activitat equivalent, segons indiqui l'equip docent.

No serán recuperables l'assistència, la participació ordinària a l'aula, els debats ni les presentacions vinculades al seguiment regular de les sessions, atès el seu caràcter presencial i continuat.

AVALUACIÓ ÚNICA

L'alumnat que s'aculli a l'avaluació única haurà de lliurar o realitzar, en una única data, les evidències següents:

15% - Presentació oral d'una lectura, vídeo o material proposat per l'equip docent, amb lliurament previ o simultani d'una ressenya breu.

35% - Examen sobre els continguts teòrics, metodològics i etnogràfics treballats a l'assignatura.

50% - Treball final sobre una temàtica vinculada als continguts de l'assignatura, acordada o validada prèviament per l'equip docent. El treball haurà de demostrar capacitat d'anàlisi, ús adequat de la bibliografia, articulació dels conceptes teòrics i reflexió crítica sobre un cas o problema rellevant de l'antropologia mediambiental.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" en l'avaluació única sempre que no lliuri o realitzi evidències que representin més del 30% de la qualificació final.

S'aplicarà el mateix procediment de revisió de qualificacions que en l'avaluació continuada. En el moment de convocar l'avaluació única, el professorat informará l'alumnat, a través del Campus Virtual, del procediment i de la data de revisió.

La recuperació de l'avaluació única seguirà els mateixos criteris generals de l'assignatura. Serán recuperables l'examen i el treball final, sempre que s'hagin presentat en la data establerta i no hagin estat superats. La presentació oral només serà recuperable si l'equip docent ho considera viable per raons justificades.

Bibliografia

Acheson, James M. (1981) "Anthropology of Fishing", Annual Review of Anthropology 10: 275-316.

Adams, William M. and Jon Hutton (2007) "People, parks and poverty: Political ecology and biodiversity conservation", Conservation and Society 5: 147-183.

Apostolopoulous, Evangelia, et al. (2021) "Reviewing 15 years of research on neoliberal conservation", *Geoforum* 124: 236-256.

Berkes, Fikret, Johan Colding, and Carl Folke (2000) "Rediscovery of Traditional Ecological Knowledge as Adaptive Management", *Ecological Applications* 10(5): 1251-1262.

Brosius, Peter J., George W. Lovelance, and Gerald G. Marten (1986) "Ethnoecology: An Approach to Understanding Traditional Agricultural Knowledge", en Gerald G. Marten (1986) *Traditional Agriculture in Southeast Asia: A Human Ecology Perspective*. Colorado: Westview Press. Boulder.

Buller H (2008) *Safe from the Wolf: Biosecurity, Biodiversity, and Competing Philosophies of Nature*. Environment and Planning A: Economy and Space.

Büscher, B., Fletcher, R. (2019) *Towards Convivial Conservation*. Conservation and Society DOI: 10.4103/cs.cs_19_75

Conklin, Harold C. (1986) "Hanunóo Color Categories", *Journal of Anthropological Research*. 42(3): 441-446.

Crumley, Carole L. (ed.) (2001) *New Directions in Anthropology and Environment: Intersections*. Walnut Creek, CA: AltaMira Press.

Descola, Phillipe (2001) *Construyendo naturalezas. Ecología simbólica y práctica social*. Pp. 101-123. En: Descola, Philippe and Gísli Pálsson (coord.). *Naturaleza y Sociedad. Perspectivas Antropológicas*. CDMX, México: Siglo XXI.

Dove, Michael R. and Carl Carpenter (eds.) (2008) *Environmental Anthropology: A Historical Reader*. Malden, MA: Blackwell Publishing.

Ellen, Roy (1982) *Environment, Subsistence and System: The Ecology of Small-Scale Social Formations*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Ellen, Roy (1998) "Comments to P. Sillitoe: The Development of Indigenous Knowledge. A New Applied Anthropology", *Current Anthropology* 39(2).

Elmhirst, R. (2015) *Feminist political ecology*. In (eds.) T. Perreault, G. Bridge, J. McCarthy. *The Routledge Handbook of Political Ecology*.

Fairhead, James and Melissa Leach (1996) *Misreading African Landscape. Society and Ecology in Forest-savanna Mosaic*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Haenn, Nora and Richard R. Wilk (2006) *The Environment in Anthropology. A Reader in Ecology, Culture, and Sustainable Living*. New York: New York University Press.

Igoe, Jim and Dan Brockington (2007) "Neoliberal conservation: A brief introduction", *Conservation and Society* 5(4): 432-449.

Ingold, Tim (1986) *The Appropriation of Nature*. Manchester, UK: Manchester University Press

Kimmerer, Robin Wall (2015) *Braiding Sweetgrass*. Milkweed Editions, Minneapolis, US. (traduït al català com a "Trenes d'herba dolça", publicat per Editorial Cossetania).

Maestre-Andrés, Sara, Laura Calvet-Mir, and Evangelia Apostolopoulou (2018) "Unravelling stakeholder participation under conditions of neoliberal biodiversity governance in Catalonia, Spain", *Environment and Planning C: Politics and Space* 36(7): 1299-1318.

Maffi, Luisa (2001) *On Biocultural Diversity: Linking Language, Knowledge, and the Environment*. Washington D.C.: Smithsonian Institution Press.

Marten Gerald G. (2008) *Human Ecology. Basic Concepts for Sustainable Development*. London and New York: Eathscan, Primera edición 2001.

- McAlvay, Alex C. et al. (2021) "Ethnobiology Phase VI: Decolonizing Institutions, Projects, and Scholarship", *Journal of Ethnobiology* 41(2): 170-191.
- Moran, Emilio F. (2006) *People and Nature. An Introduction to Human Ecological Relations*. Blackwell Publishing.
- Orlove, Benjamin S. (1980) "Ecological Anthropology", *Annual Review of Anthropology* 9: 235-273.
- Redclift, Michael (1996) *Wasted: Counting the Costs of Global Consumption*. London: EarthScan.
- Robbins P (2012) Political versus a-political ecologies. In: *Political Ecology: A critical introduction*. Wiley-Blackwell.
- Russell, Diane and Camilla Harshbarger (2003) *Ground Work for Community-Based Conservation*. Walnut Creek, CA: Altamira Press.
- Sánchez Fernández, Juan Oliver (1996) "Ecología y cultura", *Política y Sociedad* 23: 51-64.
- Santos-Fita, Dídac, Eraldo M. Costa-Neto, and Eréndira J. Cano-Contreras (2009) "El quehacer de la etnozoológia", en: Costa-Neto, Eraldo M., Dídac Santos-Fita, and Mauricio Vargas-Clavijo (coord.). *Manual de etnozoológia: Una guía teórico práctica para investigar la interconexión del ser humano con los animales*. Valencia: Tundra Ediciones. Pp. 23-44.
- Sillitoe, Paul (1998) "The Development of Indigenous Knowledge. A New Applied Anthropology", *Current Anthropology*, 39(2).
- Sponsel, Leslie E. and David Casagrande (2008) "Sacred places and biodiversity conservation". In: *Encyclopedia of Earth*. Eds. Cutler J. Cleveland (Washington, D.C.: Environmental Information Coalition, National Council for Science and the Environment).
- Townsend, Patricia K. (2009) *Environmental Anthropology: From Pigs to Policies* (Long Grove, IL: Waveland Press, Inc., Second Edition).
- Turner, Nancy J. (ed) (2020). *Plants, People and Places: The Roles of Ethnobotany and Ethnoecology in Indigenous Peoples' Land Rights in Canada and Beyond*. Montreal: McGill-Queen's University Press.
- Ulloa, Astrid (2009). "Concepciones de la naturaleza en la antropología actual", en: Toledo, Sergio (coord.). *Ecología y paisaje. Miradas desde Canarias*. Fundación Canaria Orotava de Historia de la Ciencias. España.
- Vaccaro, Ismael, Oriol Beltran, and Pierre A. Paquet (2013) "Political ecology and conservation policies: some theoretical genealogies", *Journal of Political Ecology* 20: 255-272.
- Zent, Egleé L. (2014) "Ecogonía II. Visiones alternativas de la bioesfera en la América indígena ¿utopía o continuum de una noción vital?", *Etnoecológica* 10(7).

Programari

Programari bàsic de Office

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Català/Castellà	primer	matí-mixt

quadrimestre				
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català/Castellà	primer quadrimestre	matí-mixt